SOOLISE VÕRDÕIGUSLIKKUSE
JA VÕRDSE KOHTLEMISE VOLINIK

Riigikogu õiguskomisjon
oiguskomisjon@riigikogu.ee

Teie 1-1/45_2026
Meie 2-5/48_2026

Ettepanekud isikunimeseaduse eelnõule (1031 SE)

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik teeb isikunimeseaduse eelnõule järgmised ettepanekud:

1. Eelnõu § 13 lg 1 p 2 sätestab reegli, et abielu või kooselulepingu sõlmimisel võib ainult üks abikaasadest või registreeritud elukaaslastest lisada oma perekonnanime järele sidekriipsuga teise abikaasa või registreeritud elukaaslase perekonnanime. Eelnõu seletuskirja kohaselt on kahest nimest koosnevad perekonnanimed samuti osa Eesti nimetraditsioonist ning nende andmine on olnud võimalik abielu sõlmimisel(lk 20). Kahest nimest koosnev perekonnanimi seotakse sidekriipsiga, luues nii terviku, mis isikunimemallis eesnimi + perekonnanimi asetub tervikuna perekonnanime kohale. Eelnõu seletuskirja (lk 31) kohaselt saab abielu või kooselulepingu sõlmimisel saab perekonnanime vahetada ainult üks partneritest. Piirangu eesmärk on õigusselgus ning perekonnanime kaudu perekonnaga seotuse näitamine. Piirang aitab vältida ka kahest nimest koosnevate perekonnanimede põhjendamatut levikut – kui anda mõlemale abikaasale võimalus kanda kahest nimest koosnevat perekonnanime, siis sellest abielust sündinud lapsed saaksid samuti kahest nimest koosneva perekonnanime. Traditsiooniliselt väljendab kahest nimest koosnev perekonnanimi abielusuhet, laste puhul oleks see eksitav.

Seletuskirjast jääb ebaselgeks, et kui topeltperekonnanimi on üks osa Eesti nimetraditsioonist, siis miks seda traditsiooni piiratakse eesmärgiga vältida kahest nimest koosnevate perekonnanimede levikut? Kuidas on niisugune piirang seotud õigusselguse tagamisega, kui topeltperekonnanimi on üks osa nimetraditsioonist ja näitab samuti nagu üks perekonnanimigi seotust perekonnaga? Ainus seos topeltnimede

põhjendamatu levikuga on seletuskirjas toodud läbi laste, kuna kahest nimest koosnev perekonnanimi näitab abielusuhet. Samas annab isikunimeseadus võimaluse ka lapsel saada topeltnime, näiteks kui tegemist on üksikvanemaga. Samuti saab topeltnimi jääda ka lahutatud abikaasale.

Leian, et piirang, mille kohaselt ainult üks abikaasa võib võtta topeltperekonnanime abielludes või kooselulepingu sõlmimisel, ei ole eelnõus piisavalt objektiivselt põhjendatud.

2. Eesti Transinimeste Ühing ja Eesti LGBT Ühing on eelnõu raames tõstatanud küsimuse eesnime muutmise osas enne soo juriidilist muutmist s.t juba soolise ülemineku protsessis. Eelnõu koostaja toob küll selgitusena välja, et eelnõu kohaselt on võimalik võtta soole mittevastavat eesnime mõjuval põhjusel s.t seda põhjust hindab haldusorgan (sarnane regulatsioon kehtiva õigusega). Samas on jäetud eelnõu esitaja poolt märkimata, kas praktikas on loetud mõjuvaks põhjuseks eesnime muutmist teise soo eesnimeks, kui nime muutjal on soolise ülemineku protsess pooleli s.t tema taotletav nimi ei vasta tema soole. Leian, et erandina peaks lubama soolise ülemineku protsessis oleval isikul võtta teisele soole vastavat eesnime.

Soovin osaleda ettepanekute arutelul.

Lugupidamisega,

Christian Veske
Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik
/allkirjastatud digitaalselt/